

Dalton handboek

Kindcentrum Kloosterveen

opvang/onderwijs

De vijf kernwaarden

Zelfstandigheid

Vrijheid & verantwoordelijkheid

Samenwerken

Reflectie

Effectiviteit

Inleiding

Dit daltonboek is geschreven voor het team van Kindcentrum Kloosterveen en belangstellende ouders. Door het lezen van dit daltonboek is iedereen globaal op de hoogte van het waarom, hoe en wat wij als kindcentrum hebben afgesproken over het werken vanuit de daltonkernwaarden.

Hoewel het goed is om deze uitgangspunten vast te leggen willen wij dalton vooral laten zien in ons dagelijks handelen. Wat zie je binnen ons kindcentrum waardoor het gelijk duidelijk is dat het hier om een dalton- kindcentrum gaat? Hoe gedragen en handelen kinderen, pedagogisch medewerkers en leerkrachten zich? Wat is de sfeer binnen het kindcentrum? Hoe gaan we met elkaar om en bieden we ruimte om te mogen zijn wie we zijn? Het antwoord op al deze vragen zou terug te voeren moeten zijn op onze daltonvisie!

We willen een kindcentrum zijn dat in ontwikkeling is. Waar kinderen en medewerkers proeftuintjes kunnen doen om te experimenteren en ervaren of dingen 'werken'. En als het 'beter' kan dan moeten we het vooral 'anders' doen!

Daarom maken we de keuze om onze daltonaanpak in hoofdlijnen vast te leggen zodat er sprake is van een duidelijke doorgaande lijn binnen het kindcentrum. Door het leerteam Dalton wordt, vanuit een duidelijke vraag, onderzoek gedaan om onze daltonaanpak nog beter/ passender te maken voor onze dagelijkse praktijk. Door middel van terugkoppelingen tijdens overlegmomenten blijft het gehele team aangehaakt bij de ontwikkelingen vanuit het leerteam en hebben zij ook inspraak hierin. Zo wordt beleid breed gedragen en dus makkelijker in te voeren in onze dagelijkse praktijk.

Tenslotte is het werken met kinderen die steeds zelfstandiger worden, meer vrijheid aankunnen en verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen handelen onze grootste drijfveer om elke dag met plezier naar ons kindcentrum te gaan en nieuwe ontwikkelingen te zien als een kans om onze daltonaanpak te verbeteren.

Marije Lunshof, daltoncoördinator
Henriëtte Bakker, directeur
Brigitte van den Bogert, adjunct directeur

Inhoud

Inleiding.....	2
HOOFDSTUK 1: Het Kindcentrum	6
1.1 Algemene informatie	6
1.2 Algemene informatie	6
1.3 Identiteit.....	6
1.4 Openbaar opvang/onderwijs en Plateau.....	7
HOOFDSTUK 2: RELATIE MET ANDERE BELEIDSSTUKKEN	8
2.1. De oorsprong	8
2.2. Het schoolplan	8
2.3. Het schooljaarplan	8
2.4. De schoolgids.....	8
2.5. Het pedagogisch werkplan/ educatief locatiejaarplan.....	8
HOOFDSTUK 3: DALTON	9
3.1 De kernwaarden van dalton.....	9
3.2 De kernwaarden van het daltononderwijs op KC Kloosterveen	10
3.3. Aanbod van de opvang en het onderwijs	12
3.3.1. Leerinhouden	12
3.3.2. Opvoedingsstijl.....	12
3.3.3. Leeromgeving	12
3.4 De rol van pedagogisch medewerker en leerkracht.....	13
3.4.1 Verschillende vormen van sturing	13
3.5 Het team.....	16
3.6. De Kinderraad.....	16
3.7. Borgen.....	16
HOOFDSTUK 4: DALTON IN DE PRAKTIJK; KINDEROPVANG	17
4.1 Zelfstandigheid	18
4.1.1 Open kasten	19
4.1.2 Kiesmandjes	19
4.1.3 Eet en drink moment.....	19
4.1.4 Overige (dagelijkse handelingen)	19
4.2 Vrijheid en verantwoordelijkheid	20
4.2.1 Verschillende ruimtes en hoeken	21
4.2.2 Ruimte om te kiezen	21
4.2.3 Eet en drink moment.....	21

4.2.4 Kiesbord BSO	21
4.3 Samenwerken	22
4.3.1 Kringactiviteiten	23
4.3.2 Stimuleren om tot samen spelen te komen	23
4.3.3 Maatjesklassen.....	23
4.3.4 Samen fruit snijden en tafel dekken.....	24
4.3.5 Samenwerking/overleg peuter/kleutergroepen.....	24
4.3.6 Coöperatieve werkvormen.....	24
4.4 Reflectie.....	26
4.4.1 Eerste kennismaking reflectie	27
4.4.2 Terugkijken einde van de dag	27
4.4.3 Kindgesprekken.....	27
4.4.4 Daltonleerwijzer	27
4.5 Effectiviteit/doelmatigheid.....	28
4.5.1 Dag ritme kaarten.....	29
4.5.2 Dagkleuren	29
4.5.3 Inrichting lokalen.....	29
4.5.4 Zelf aan-uitkleden voor slapen	30
4.5.5 Werken aan verschillende thema's.....	30
HOOFDSTUK 5: DALTON IN DE PRAKTIJK; ONDERWIJS	31
5.1 Zelfstandigheid	32
5.1.1 Zelfstandig werken	33
5.1.2 Uitgestelde aandacht.....	33
5.1.3 Werkplekken.....	34
5.1.4 Zelfstandig nakijken	35
5.1.5. Open kasten	35
5.2 Vrijheid en verantwoordelijkheid	36
5.2.1 Zorg voor de omgeving.....	37
5.2.2 Het planbord bij de kleuters	37
5.2.3 De taakbrief.....	39
5.2.4 Opbouw van gebruik van de taakbrief	40
5.2.5 Afkortingen taakbrief.....	41
5.2.6 Groep 3 Planbord	41
5.2.7 Dagritmebord groep 3	42
5.2.8 Taakbrief in groep 3	42
5.2.9 Plannen op de taakbrief vanaf groep 4	43

5.2.10 Differentiatie op de taakbrief.....	43
5.2.11 Keuzemogelijkheden op de taakbrief groep 4 t/m 8 (X en 0)	44
5.2.12 Langetermijndoel	44
5.2.13 Keuzekast en registratieformulier	45
5.3 Samenwerken	47
5.3.1 Maatjes	48
5.3.2 Maatjesbord.....	48
5.3.3 Tutorleren (lezen)	48
5.3.4 Coöperatieve werkvormen.....	49
5.3.5 Maatjesklassen.....	50
5.4 Reflectie.....	51
5.4.1 Reflectie op de taak(brief)	52
5.4.2 Daltonleerwijzer	52
5.4.3 MijnRapportfolio	52
5.5 Effectiviteit/doelmatigheid.....	53
5.5.1 EDI-model	54
5.5.2 Uiltjes	54
5.5.3 Dagkleuren	54
5.5.4 Dagritme.....	54
5.5.5 Hulpkaarten.....	55
5.5.6 Workshops	55
Hoofdstuk 6: Overige activiteiten m.b.t. dalton	57
6.1 Daltonweek.....	57
6.2 Daltondoel	57

HOOFDSTUK 1: Het Kindcentrum

1.1 Algemene informatie

Naam : KC Kloosterveen, daltononderwijs
Straat : De Boomgaard 5
Plaats : 9408 JA Assen
Telefoon : 0592-82 05 60
E-mail : directie@kindcentrum-kloosterveen.nl
Website : www.kindcentrum-kloosterveen.nl

1.2 Algemene informatie

Kindcentrum Kloosterveen is een kindcentrum voor openbaar basisonderwijs en kinderopvang in de wijk Kloosterveen in Assen. Ons kindcentrum is gestart als basisschool in augustus 2004. Sinds 1 oktober 2019 is de afdeling kinderopvang in hetzelfde gebouw gevestigd en werken we toe naar een daltonkindcentrum voor kinderen van 0-13 jaar.

Op dit moment hebben we 13 groepen onderwijs waarin zo'n 300 kinderen onderwijs krijgen vanuit de daltonkernwaarden: vrijheid/ verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking, effectiviteit en reflectie.

Daarnaast hebben we, op de afdeling kinderopvang, 100 kindplaatsen die verdeeld zijn over 2 groepen kinderdagverblijf, 1 groep peuteropvang en 3 groepen voor buitenschoolse opvang.

Vanuit onze daltonkernwaarden krijgt ieder kind de ruimte om zich te ontwikkelen en eigen talenten te ontdekken. Ons doel is, om kinderen zich cognitief (kwalificatie) en sociaal (socialisatie) te laten ontwikkelen, zodat ze kunnen doorstromen naar een passende vorm van vervolgonderwijs. We leren kinderen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen handelen en voor hun omgeving en bereiden hen zo voor op de toekomst die voor hen ligt.

In 2007 is de school gevisiteerd en daarna gecertificeerd door de Nederlandse Dalton Vereniging. Wij mogen ons sindsdien officieel daltonschool noemen. In 2018 is de school opnieuw gevisiteerd en is de licentie voor 5 jaar verlengd. In 2025 worden wij als kindcentrum gevisiteerd.

1.3 Identiteit

Kindcentrum Kloosterveen heeft een openbare grondslag en staat daarom open voor alle kinderen ongeacht hun sociale, politieke en religieuze achtergrond. Er is respect voor de opvattingen van de ander en er wordt geen onderscheidt gemaakt naar ras, afkomst, religie, huidskleur of seksuele geaardheid.

Binnen ons kindcentrum schenken we bewust aandacht aan verschillen tussen kinderen. Kinderen leren van jonges af aan respect te hebben voor verschillende gewoontes, opvattingen en overtuigingen. Openbaar onderwijs en kinderopvang gaat om ontmoeten: kinderen leren er, van, met en over elkaar. Dit als voorbereiding op hun latere deelname aan de samenleving die ze dan met open blik tegemoet zullen treden

1.4 Openbaar opvang/onderwijs en Plateau

Het kindcentrum maakt deel uit van Plateau Integrale Kindcentra Assen. De kindcentra werken samen en worden bestuurd door de directeur-bestuurder en een raad van toezicht. Meer informatie over Plateau kunt u vinden op de website www.plateau-assen.nl.

HOOFDSTUK 2: RELATIE MET ANDERE BELEIDSSTUKKEN

2.1. De oorsprong

Bij de start in augustus 2004 van KC Kloosterveen is er vanuit het toenmalige bestuur van Plateau Openbaar Onderwijs Assen bepaald, dat de school een daltonschool zou gaan worden. In de visie van de school is opgenomen dat er wordt gewerkt vanuit de daltonkernwaarden. Vanaf 2007 zijn wij een erkende daltonschool. KC Kloosterveen was daarmee de 299^e daltonschool in Nederland. In maart 2018 is de licentie met 5 jaar verlengd. Sinds oktober 2019 is ook onze kinderopvang in ons gebouw gevestigd en werken we toe naar een dalton-kindcentrum.

2.2. Het schoolplan

In het schoolplan staat de visie en missie van de school beschreven. Het daltonbeleidsplan bevat een uitwerking van de voorgenomen ontwikkelingen met betrekking tot onze daltonvisie en -aanpak voor zowel kinderopvang als basisonderwijs. Het daltonboek bevat de theoretische en praktische uitwerking van deze visie.

2.3. Het schooljaarplan

Het schooljaarplan wordt opgesteld vanuit het schoolplan maar altijd in relatie tot onze daltonvisie. Algemene ontwikkelpunten zullen in het verlengde staan van onze daltonvisie en ook vanuit deze gedachte worden vormgegeven.

2.4. De schoolgids

In de schoolgids staat beschreven op welke wijze Kindcentrum Kloosterveen inhoudelijk uitvoering geeft aan het daltononderwijs.

2.5. Het pedagogisch werkplan/ educatief locatiejaarplan

In het pedagogisch werkplan/ educatief locatiejaarplan staat beschreven hoe er op de afdeling kinderopvang wordt gewerkt. Naast de dagelijkse gang van zaken in de verschillende groepen beschrijven deze plannen de geplande dalton-ontwikkeling binnen de afdeling kinderopvang. Het streven is om de komende jaren een steeds duidelijkere doorgaande Dalton-lijn te ontwikkelen voor het gehele kindcentrum. Deze doorgaande lijn zal dan ook worden opgenomen in deze documenten van de afdeling kinderopvang.

HOOFDSTUK 3: DALTON

3.1 De kernwaarden van dalton

Daltonscholen/kindcentra zijn allemaal verschillend. De overeenkomst is te vinden in de visie op de wijze waarop je kinderen ondersteunt en begeleidt bij hun ontwikkeling tot verantwoordelijke burgers in een democratische samenleving, de zogeheten "fearless human being".

Om deze visie vorm te geven, heeft de Nederlandse Dalton Vereniging vijf kernwaarden opgesteld die op alle daltonscholen als uitgangspunt worden gebruikt voor het vormgeven van het onderwijs.

De vijf kernwaarden zijn;

- Zelfstandigheid
- Vrijheid en verantwoordelijkheid
- Samenwerking
- Effectiviteit
- Reflectie

Meer informatie over daltononderwijs is te vinden op de website van de NDV: www.dalton.nl

3.2 De kernwaarden van het daltononderwijs op KC Kloosterveen

In het eerste deel van dit hoofdstuk werd al aangegeven dat alle daltonscholen/kindcentra verschillend zijn. De overeenkomst tussen alle scholen/kindcentra is, dat er wordt gewerkt aan een gedeelde visie. Om de doelen van deze visie te kunnen bereiken heeft de N.D.V. de kernwaarden opgesteld zoals hiervoor werden genoemd. Iedere school/ kindcentrum kan en mag voor zichzelf bepalen hoe aan deze kernwaarden wordt voldaan. Hoe worden deze kernwaarden op KC Kloosterveen ingevuld?

Zelfstandigheid

Deze kernwaarde haakt aan op de visie dat kinderen van nature graag willen leren en ook graag zelf dingen willen kunnen.

We proberen kinderen daarom zo veel mogelijk dingen zelfstandig te laten doen. Hierbij wordt goed gekeken naar wat het kind aankan. Zelfstandig keuzes mogen en moeten maken stimuleert het probleemoplossend vermogen van het kind en vergroot de betrokkenheid bij de taken.

In de praktijk is dit terug te zien in: het maken van een eigen planning, zelf benodigde materialen kunnen pakken, een eigen werkplek kiezen die aansluit bij het te maken werk, zelf kunnen en mogen meedenken over de invulling en uitvoering van het doel/de taak, eigen initiatieven mogen nemen.

Vrijheid en verantwoordelijkheid

We bieden kinderen de ruimte om keuzes te maken en de verantwoordelijkheid hiervan te dragen. We hebben oog voor wat onze (keuze)vrijheid doet met de ruimte en vrijheid van de ander en leren hier rekening mee te houden.

In de praktijk is dit terug te zien in: keuzes die kinderen mogen maken in werkplek, samenwerking, planning van de taken/activiteiten, kiezen voor instructies en de wijze waarop ze leerdoelen behalen.

Samenwerken

Samen werken wordt vaak verward met samenwerken. In het eerste geval is er vaak sprake van een toevalligheid (ik zit hier en jij ook) of heeft slechts één van beide partijen belang bij het samen aan het werk zijn.

In het tweede geval is er sprake van voordeel voor alle betrokkenen. Het eindresultaat wordt er beter door of wordt sneller bereikt. Samenwerken is iets wat kinderen moeten leren en waar ze, door er mee te oefenen, steeds beter in kunnen worden.

Door in het kindcentrum vanaf de opvang te oefenen met verschillende vaardigheden op het gebied van samenwerken, streven wij ernaar dat kinderen in de bovenbouw over voldoende vaardigheden beschikken om op respectvolle wijze met anderen te kunnen samenwerken.

In de praktijk is dit terug te zien in: maatjes, maatjesactiviteiten, maatjesklassen/groepen, mogen kiezen voor samenwerken, werkplekken die geschikt zijn voor samenwerken, verplichte samenwerkingsopdrachten, het aanbieden van verschillende coöperatieve werkvormen en het stimuleren van het gebruik van coöperatieve werkvormen.

Reflectie

Het stellen van leer- en ontwikkelingsdoelen vormen de basis voor reflectie. Wij leren de kinderen om kritisch te kijken naar van tevoren gestelde doelen. We vinden het belangrijk dat kinderen nadenken over het eigen gedrag, de taken, het behalen van de doelen en hier ook op kunnen reflecteren. Door vooraf, tijdens en na het werken te kijken hoe het gaat, kunnen doelen en/of het gedrag tijdig worden bijgesteld. Op deze manier kan de effectiviteit van het leren worden vergroot. Ook hangt deze vaardigheid nauw samen met de kernwaarden zelfstandigheid en samenwerken.

In de praktijk is dit terug te zien in: het reflecteren op de taakbrief door de leerling en de leerkracht, mondelinge reflectiemomenten door bijvoorbeeld te werken met een reflectiebal- individueel, in tweetallen of als groep -, differentiatie in reflectie door te reflecteren op doelen, inhoud, aanpak en vaardigheden. Ook op de buitenschoolse opvang wordt iedere dag een moment van reflectie ingebouwd waar op de kinderen met elkaar en met de pm-ers terugkijken op hoe de dag tot dan toe verlopen is en hoe ze de rest van de middag in willen vullen. Tijdens dit eet- en drinkmoment is iedereen betrokken en heeft oog en oor voor elkaar.

Effectiviteit

Door vanuit onze daltonvisie zo effectief mogelijk te werk te gaan, willen wij de ontwikkeling van onze kinderen zo optimaal mogelijk laten verlopen. Wij bieden het kind een taak op maat, waarbinnen het kind zelf keuzes mag maken. Door het kind verantwoordelijk te maken voor het behalen van de leer- en ontwikkelingsdoelen willen wij bereiken dat de betrokkenheid van het kind bij de lesstof wordt vergroot. Deze betrokkenheid vergroot de effectiviteit van het onderwijs. Wij streven ernaar het onderwijs en de voorwaarden zo effectief mogelijk in te richten om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkeling van het kind.

In de praktijk is dit terug te zien in: keuze voor de lesstof, keuze voor instructiemomenten, taak op maat, rustige werkplekken en samenwerkingsplekken, middelen en materialen zijn beschikbaar voor de leerkracht en het kind.

Binnen de afdeling kinderopvang zit effectiviteit vooral in de samenstelling van activiteiten. Door oog te hebben en rekening te houden met de verschillende ontwikkelingsfasen van kinderen wordt een passend activiteitenaanbod samengesteld. Dit leidt dan weer tot ontwikkeling passend bij hun talent, aanleg en tempo. Kinderen kunnen ook hier, al dan niet met behulp van een kiesbord, zelf een keuze uit de verschillende activiteiten maken.

3.3. Aanbod van de opvang en het onderwijs

3.3.1. Leerinhouden

Vanuit onze visie kiezen wij voor onderwijs op maat zonder groepsprocessen te kort te doen. Dit betekent dat wij de leerstof volgens de kerndoelen van het basisonderwijs aanbieden aan alle kinderen. Wij werken daarbij met homogene leeftijdsgroepen. Binnen de leeftijdsgroep wordt er gedifferentieerd op maat van het individuele kind door te werken met subgroepen zoals vormgegeven in de groepsplannen. Indien nodig kan er interne of externe expertise worden ingeschakeld.

Op de kinderopvang wordt volgens de methode Uk & Puk gewerkt. Hierbij is de leerstof verpakt in thema's waarbinnen de kinderen, in samenhang en op niveau, allerlei lerende activiteiten doen. Voor een aantal van deze thema's wordt voor een kindcentrum brede aanpak gekozen en werken de kinderopvangsgroepen met de groepen 1-2 samen aan hetzelfde thema.

3.3.2. Opvoedingsstijl

De pedagogische medewerkers en leerkrachten handelen vanuit de daltonkernwaarden en geven het kind vrijheid op basis van vertrouwen. Het kind heeft binnen kaders zijn eigen verantwoordelijkheden. De pedagogisch medewerkers en leerkrachten in de aanvangsgroepen hebben hierbij een wat meer sturende rol. In de hogere groepen wordt dit steeds meer een begeleidende/coachende rol. Zowel pedagogisch medewerkers als leerkrachten scheppen de voorwaarden waardoor het kind op basis van vertrouwen vrijheid krijgt. Respect voor elkaar is hierbij essentieel.

We hebben veel aandacht voor het sociaal-emotioneel welbevinden van de kinderen en de medewerkers geven blijk van een positieve en kindgerichte benadering. Zij zorgen voor een warm en veilig leef-, speel- en leerklimaat en voor een rijke leeromgeving. De regels en afspraken zijn voor de kinderen duidelijk en eenduidig en zijn, indien nodig, zichtbaar aanwezig in het lokaal. Kinderen krijgen op een actieve manier inspraak voor onder meer aspecten van de schoolorganisatie en van de leeractiviteiten via een kinderraad.

3.3.3. Leeromgeving

De pedagogisch medewerkers en leerkrachten creëren een stimulerende leeromgeving voor het ontwikkelen van de zelfstandigheid door wisselende werk- en samenwerkingsvormen aan te bieden. De lokaalinrichting en de materialen zijn hierop aangepast. De pedagogisch medewerkers en leerkrachten bieden de kinderen kansen tot initiatief, creativiteit en tot actief en probleemoplossend handelen en denken.

3.3.4. Leertijd

We werken volgens een vastgestelde dagplanning/ rooster waarin de activiteiten en vakgebieden benoemd zijn. De leertijd van het individuele kind proberen we zo effectief mogelijk te gebruiken door een gedifferentieerd aanbod te bieden. We maken duidelijke afspraken wat we van de kinderen verwachten en wat ze van ons kunnen verwachten.

3.4 De rol van pedagogisch medewerker en leerkracht

Binnen het daltononderwijs vervullen leerkrachten en pedagogisch medewerkers wisselende rollen. In de ene situatie kan er een leidinggevende of sturende rol gevraagd worden, terwijl in een andere situatie de rol meer begeleidend kan zijn.

3.4.1 Verschillende vormen van sturing

Gedurende de verschillende leerjaren is er sprake van een ontwikkeling van meer sturend gedrag van leerkracht/ pm-er naar een meer coachend gedrag. In onderstaand schema wordt beschreven welke vormen van sturing en coaching in ons kindcentrum doorlopen worden.

Afdeling onderwijs

Onderdeel	Leerkracht gestuurd	Gedeelde sturing	Leerling gestuurd
Instructie	De leerkracht volgt sterk de voorgeschreven methodieken. De leerkracht bepaalt de doelen, de leeractiviteiten en de werkvormen	De leerkracht bewaakt het leerproces. De leerkracht draagt over en instrueert. De kinderen mogen kiezen om niet deel te nemen als ze denken de leerstof al te beheersen. De leerkracht kan op basis van voorafgaande resultaten /instructiebehoefte de leerling tot deelname verplichten.	De leerling neemt in vrijheid de verantwoordelijkheid voor de leeractiviteiten. De leerling heeft invloed op het eigen leer- en denkproces. Ze denken na over leerdoelen. De leerkracht volgt het proces vanuit een meer coachende rol.
Zelfstandig werken		De leerkracht biedt verschillende opdrachten aan, de kinderen kunnen kiezen uit verschillende activiteiten. De leerling heeft de vrijheid tot het bepalen van de volgorde van de taken en de tijd die ze daaraan besteden en de plaats van werken.	De leerling heeft de verantwoordelijkheid voor de opbrengst en het proces van leren. De leerling kan en wil zichzelf ontwikkelen. De leerkracht heeft een begeleidende en coachende rol.

Keuzewerk	De leerkracht bepaalt een vast aanbod van keuzewerk, waaruit de leerling moet kiezen	De leerling heeft de mogelijkheid om eigen initiatieven te nemen en deze uit te voeren.	De leerling legt verantwoording af over het keuzewerk aan de leerkracht gebaseerd op persoonlijke ontwikkeldoelen. De leerkracht heeft een begeleidende en coachende rol.
Samenwerken	De leerkracht en/of de leerling bepaalt met wie de leerling samenwerkt.	De leerling werkt samen met zijn maatje. Tijdens taakwerk mag de leerling zelf kiezen om samen met zijn maatje te werken.	De kinderen kunnen zelf kiezen of ze samenwerken en met wie. De leerkracht heeft een begeleidende en coachende rol.
Regels/ Afspraken	De leerkracht bepaalt de regels/afspraken in de klas.	De leerkracht stelt, samen met de kinderen, de regels/ afspraken van de groep op.	De kinderen bepalen in een klassenvergadering de regels/ afspraken in de klas

Afdeling kinderopvang

Onderdeel	Pm- er gestuurd	Gedeelde sturing	Kind gestuurd
Zelf-redzaamheid	Pm-er verzorgt de kinderen en bereidt het eten voor de eetmomenten op de groep.	Kinderen worden uitgenodigd om zelf dingen te proberen zoals; op de commode klimmen, spullen uit eigen mandje pakken, samen jas aantrekken, uitkiezen fruit, helpen tafel dekken, zelf beleg kiezen Voor de BSO: wegzetten van jassen en tassen (bso) onder toezicht van pm-er, ophalen van fruit en daarna rond laten gaan	Kinderen krijgen meer ruimte om zelf sturing te nemen bijv.: naar de slaapzaal lopen, zelf gezicht wassen met washandje, zelf jas aantrekken, schoenen/ laarzen aan en uit doen, zelf broodjes smeren Voor de BSO: zelf fruit/ groente snijden (voor de rest van de groep) en uitdelen, zelf drinken pakken/ tappen, zelf brood smeren, zelfstandig van school naar BSO en aanmelden bij pm-er door kind, zelfstandig buitenspelen (na toestemming ouders)

Activiteiten-aanbod	PM-er bepaalt de activiteiten die de kinderen doen en zorgt voor variatie in het aanbod	Werken met kiesmandjes en open kasten, kinderen worden uitgenodigd om zelf keuzes te maken Voor de BSO: kinderen zijn betrokken bij het aanbod van activiteiten en hebben een ruime keuze om te doen wat zij willen.	Kinderen mogen eigen keuzes maken uit een rijk aanbod aan activiteiten. Met behulp van het kiesbord hebben zij zicht op wat ze kunnen kiezen en hoeveel kinderen deze activiteit kunnen doen waardoor ze heel zelfstandig kunnen handelen. Voor de BSO: kinderen mogen meedenken over welke activiteiten er aangeboden (gaan)worden
Samenwerken	PM-er stimuleert het kind oog voor de ander te hebben en elkaar te helpen. Bijv. een flesje vasthouden of een speen aangeven, rekening houden met baby's die op de grond liggen/ spelen. De pm-er heeft hierin een sterk sturende rol.	Kinderen leren zich tot elkaar te verhouden; van ik 'naar 'wij'. Kinderen spelen naast elkaar en vervolgens samen. Kinderen worden bewust uitgenodigd om elkaar te helpen, samen te spelen Voor de BSO: Kinderen krijgen veel ruimte tot samenwerken, leren hulpvragen aan elkaar en hoe ze elkaar kunnen aanspreken op gedrag.	Voor de BSO: Er worden samenwerkingsopdrachten aangeboden waarbij kinderen zelf kunnen bepalen met wie ze die willen doen. Kinderen nemen zelf initiatief tot samenwerken. Kinderen kunnen hulp vragen aan elkaar en elkaar ook bevragen/ aanspreken op gedrag. Een groepje kinderen bereidt samen een activiteit voor (vanuit talent/ interesse) voor andere kinderen. Bijv. een vouwwerkje in het thema of een 'sport- clinic'
Regels/ Afspraken	De pm- er bepaalt de regels/ afspraken op de groep.	De pm-er verwoordt zijn/ haar gedachten bij het opstellen van regels/ afspraken en betreft kinderen hierbij.	De kinderen denken actief mee met de regels/ afspraken op de groep en stellen met elkaar de afspraken vast.

3.5 Het team

Het team van KC Kloosterveen bestaat uit de directie, onderwijzend personeel, pedagogisch medewerkers en onderwijsondersteunend personeel. Bijna alle teamleden zijn in het bezit van een daltoncertificaat of volgen een door de school vastgestelde daltonscholing. Er wordt gewerkt volgens verschillende overlegstructuren. Voor ons daltononderwijs hebben wij in ons kindcentrum een Leerteam Dalton en een Werkgroep Dalton. Het leerteam is gericht op onderzoeksvragen en nieuwe ontwikkelingen. De daltonwerkgroep zit meer in de uitvoering en is gericht op concrete activiteiten zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse Daltonweek.

3.6. De Kinderraad

De kinderraad van KC Kloosterveen bestaat uit vertegenwoordigers van de groepen 5 t/m 8. Iedere klas heeft een vertegenwoordiger en een reservevertegenwoordiger die via verkiezingen worden gekozen.

De Kinderraad vergadert elke 4-6 weken met ondersteuning van de adjunct-directeur. Punten die worden besproken worden aangedragen door de vertegenwoordigers n.a.v. de klassenvergaderingen of door de directie als zij advies van de kinderen willen over beslissingen die op kindcentrum niveau moeten worden genomen.

De Kinderraad denkt mee over schoolzaken, geeft advies, organiseert activiteiten voor het kindcentrum en zorgt zelfstandig voor de informatie voorziening richting de kinderen.

3.7. Borgen

Het borgen van het daltononderwijs komt voornamelijk tot uiting in de organisatie. Borgen wat je hebt ontwikkeld, reflecteren op de ontwikkeling en daarna deze reflectie weer borgen. Op deze manier blijft het kindcentrum in ontwikkeling. Afspraken zijn voor alle betrokken (kinderen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en ouders) duidelijk en inzichtelijk. Alle borgingsdocumenten zijn levende documenten. Dit wil zeggen dat de omschreven afspraken worden gehanteerd, maar indien nodig kunnen worden bijgesteld.

Door ontwikkeling goed te borgen blijft deze zichtbaar en in beweging. In de praktijk is dit terug te zien in: het daltonboek met alle belangrijke afspraken en werkwijzen, het schoolplan, het schooljaarplan, het pedagogisch werkplan, het educatief locatie jaarplan, het zorgplan en voor kinderen de taakbrief en het registratieformulier voor keuzewerk.

De vijf kernwaarden

1

Zelfstandigheid

2

Vrijheid &
verantwoordelijkheid

3

Samenwerken

4

Reflectie

5

Effectiviteit

4.1 Zelfstandigheid

Ontwikkelwijzer

Zelfstandigheid

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Profileren binnen de stichting
- Organiseren daltonweek
- Daltonvisie

Het team

- Ruimte voor eigen ontwikkeling en experimenten
- Meedenken in ontwikkeling van dalton binnen de kinderopvang
- Inspraak in ontwikkeling afdeling kinderopvang
- Keuzevrijheid

Het kind

- Kiesmandjes
- Zelf materialen pakken/ opruimen
- Zelfstandig spullen in/ uit mandjes doen (baby's)
- Jassen aan – en uittrekken
- Tassen in bakken doen
- Tafeldekken (baby's/ peuters)
- Kinderen smeren zelf broodjes
- Zelf drinken 'tappen' BSO
- Kiesbord met activiteiten voor POV/BSO
- Omgaan met uitgestelde aandacht/kennismaken met uitgestelde aandacht

In ontwikkeling

- Kiesbord voor oudere BSO kinderen
- Kinderen nog meer laten denken bij plannen van activiteiten

Parels

- Sfeer in het kindcentrum
- Open kasten/ materialen
- Kinderen hebben onderzoekende houding

4.1.1 Open kasten

Ons beleid binnen het kindcentrum is dat we materialen en hulpmiddelen zoveel mogelijk rangschikken in open kasten. Kinderen kunnen dan zelfstandig de materialen en/of hulpmiddelen pakken die ze nodig hebben voor hun opdracht.

4.1.2 Kiesmandjes

Kinderen hebben de mogelijkheid om zelf te kiezen uit een kiesmandje. In deze mandjes zitten opdrachten met bijbehorende materialen. Kinderen kunnen hierdoor gericht zelfstandig kiezen waarmee ze willen spelen of een bepaalde activiteit uitvoeren. Na die tijd kunnen de kinderen ook weer zelfstandig de materialen erin doen en opruimen.

4.1.3 Eet en drink moment

Bij alle groepen mogen de kinderen zelf de benodigdheden pakken voor het vaste eet-drink moment. Pm-ers stimuleren de kinderen om bijvoorbeeld zelf de bekertjes en borden te pakken om vervolgens de tafel te dekken. Daarbij mogen de kinderen zelf hun broodje smeren. Na die tijd ruimen de kinderen ook zelf de bekertjes, bordjes en bestek op.

4.1.4 Overige (dagelijkse handelingen)

De pm-ers stimuleren de gehele dag om kinderen zelf te laten ontdekken wat ze al kunnen en waar ze nog hulp bij nodig hebben. Door dit te stimuleren zullen kinderen ervaren dat ze al veel zelf kunnen. Zo zal de zelfstandigheid vergroot worden

4.2 Vrijheid en verantwoordelijkheid

Ontwikkelaar

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Zorg voor de omgeving
- Eigen gedrag
- Open deuren beleid

Het team

- Vrijheid om, binnen kaders zelf vorm te geven aan de activiteiten op de groep
- Vrijheid om iets nieuws te proberen (proeftuintje)
- Altijd jezelf mogen zijn
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen
- Warme overdracht naar groep 1

Het kind

- Ruimte om te kiezen
- Werken in (thema) hoeken
- Kiezen wat je op je broodje wilt (en dit zelf smeren)

In ontwikkeling

- Gebruik van verschillende ruimtes (atelier, muziekwerkplaats, theaterlokaal)
- Kiesbord met ruimtes/ activiteiten BSO groepen

Parels

- Zorg voor elkaar
- Jezelf mogen zijn
- Werken op groepsruimte of op de gang/ speel-/ leerplein
- Maatjesgroepen (met afd. onderwijs)
- Voorbereiden op kiesbord/ planbord 3+ kinderen

4.2.1 Verschillende ruimtes en hoeken

Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de ruimtes en hoeken. Kinderen kunnen laagdrempelig kiezen voor wat ze willen doen en waar dit is.

4.2.2 Ruimte om te kiezen

De kinderen ervaren dat ze zelf keuzes mogen maken in wat ze willen ontdekken. Binnen deze kaders leren ze verantwoordelijkheid nemen voor hun keuze.

4.2.3 Eet en drink moment

Buiten het vaste drinkmoment met de groep mogen kinderen naar behoefte zelf drinken pakken.

4.2.4 Kiesbord BSO

Op de bso kiezen kinderen welke activiteit ze willen ondernemen door middel van het kiesbord. Dit is een vrijheid waar bepaalde verantwoordelijkheden bij horen. Zoals: zelf materialen pakken, opruimen van materialen op de afgesproken plek. Op het kiesbord vinden kinderen de activiteiten waaruit ze kunnen kiezen en met hoeveel kinderen dit gedaan mag worden.

4.3 Samenwerken

Ontwikkelijzer

Samenwerken

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Maatjesgroepen
- Samenwerking ouder- kind-kindcentrum
- Uitwisseling functies pm-er/ leerkracht (peutergym)

In ontwikkeling

- Keuzewerk/ ondersteuning leerlingen onderwijs bij afdeling kinderopvang (als onderdeel van de taak of als 'stage')
- In aanbod activiteiten groepen

Het team

- Intensief samenwerken op groepen van de kinderopvang
- Uitwisseling personeel verschillende groepen
- Samenwerken in vormgeven VVE thema's en uitvoeren hiervan
- Werkgroepen
- Betrokkenheid
- Professionele werkomgeving
- Kritisch durven en mogen zijn

Parels

- Keuze met wie je samenwerkt
- Hoe kinderen met elkaar omgaan
- Kennis van elkaars werelden
- Kinderopvang <-> Onderwijs
- Creëren van een 'mini- maatschappij'

Het kind

- Samen activiteiten/ werkjes doen
- Stimuleren samenwerken in de (thema)hoeken
- Elkaar helpen
- Zorg voor de omgeving
- Er is ook ruimte voor kinderen die het lastig vinden samen te werken (begeleiden/ ruimte geven)

4.3.1 Kringactiviteiten

Bij de pov-groepen worden er kringactiviteiten georganiseerd. Dit wordt gedaan om kinderen te leren om met elkaar een dialoog aan te gaan. Pm-er laat de kinderen vooral samen praten, op elkaar reageren en redeneren. Daardoor leren ze hun taalgebruik beter aan te passen aan de sociale context.

4.3.2 Stimuleren om tot samen spelen te komen

Wij stimuleren kinderen om samen te spelen en in sommige gevallen al samen te werken. Soms zijn kinderen nog erg gericht op zichzelf, wat past bij hun ontwikkeling. Door activiteiten te bedenken waarbij ze samen bijvoorbeeld in een hoek spelen, kunnen ze al tot gezamenlijk spel komen. Waar nodig zal de pm-er de kinderen begeleiden en of stimuleren om tot samenwerken te komen.

4.3.3 Maatjesklassen

Binnen het kindcentrum werken wij met maatjesklassen. De pov-groepen en de groepen 1 t/m 8 worden aan elkaar gekoppeld. Gedurende het schooljaar vinden er tijdens de daltonweek activiteiten plaats waarbij de twee groepen met elkaar een opdracht uitvoeren. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld "De Grote Rekendag". Tijdens het schooljaar mogen er ook door de collega's op eigen initiatief activiteiten worden bedacht en voorbereid.

Aan het begin van het schooljaar worden de maatjes klassen /groepen gekoppeld tijdens een teamvergadering of studiedag.

4.3.4 Samen fruit snijden en tafel dekken

Wanneer er bij de afdeling opvang het gezamenlijke fruitmoment plaats vindt, worden de kinderen gestimuleerd om samen het fruit te snijden voor de gehele groep. Door ieder een taak te geven leren ze om met elkaar te overleggen en afspraken te maken.

4.3.5 Samenwerking/overleg peuter/kleutergroepen

Er vindt veelvuldig overleg plaats tussen pm-ers en leerkrachten van de kleutergroepen. Gezamenlijke activiteiten worden dan besproken. Voorbeelden hiervan zijn: peuter/kleutergym, buitenspelen, werken met thema's, daltonweek en als peuters toe zijn aan kleuteractiviteiten kan dit georganiseerd worden. Tevens is er overleg tussen de leerkrachten en pm-ers van de bso. Zij bespreken eventueel schoolwerk wat de kinderen graag willen afmaken op de bso of wanneer de kinderen iets later aansluiten bij de opvang vanwege taakjes die ze in klas willen afmaken.

4.3.6 Coöperatieve werkvormen

Op KC Kloosterveen hechten wij waarde aan het kunnen samenwerken van leerlingen. *"De essentie van samenwerkend leren is dat de leeractiviteiten, zorgvuldig gedelegeerd door de docent, plaatsvinden in groepjes leerlingen. Dat gebeurt door het leren vorm te geven met behulp van vijf sleutelbegrippen (wederzijdse afhankelijkheid, individuele aanspreekbaarheid, directe interactie, sociale vaardigheden en groepsproces". Wanneer met die sleutelbegrippen zorgvuldig wordt omgegaan, blijkt samen leren effectiever dan alleen leren.(Ebbens & Ettekoven 2016)*

We zijn echter van mening dat kinderen moeten leren samenwerken. Om tot goed en effectief samenwerken te kunnen komen hebben kinderen handreikingen nodig en moet het duidelijk zijn wat het verschil is tussen samen werken en samenwerken. Hierbij moet worden opgemerkt dat samen werken niet verboden of slecht is, maar dat samenwerken uit onderzoek wel vele malen efficiënter is gebleken.

Bij het aanbieden van de verschillende coöperatieve werkvormen hebben we gekozen voor een "aanvulmodel". Er komen steeds meer werkvormen in de loop van de schoolcarrière. Uit een lijst, per twee schooljaren (pov, 1-2, 3-4, 5-6 en 7-8), kan de leerkracht kiezen wanneer van welke werkvorm hij/zij gebruik maakt. Aan het eind van groep 8 zijn er dan in ieder geval 16 voor de kinderen bekende werkvormen. Het staat de leerkracht vrij om andere coöperatieve werkvormen aan te bieden naast de vastgestelde lijst.

Op KC Kloosterveen gebruiken we de volgende werkvormen:

POV uiltjes en vosjes Binnencirkel-buitencirkel Placemat Legpuzzel	Groep 1/2 <i>Binnencirkel- buitencirkel</i> <i>Placemat</i> <i>Legpuzzel</i> Denken-delen-uitwisselen Wandel-wissel uit Woordenweb
Groep 3/4 <i>Wandel-wissel uit</i> <i>Binnencirkel-buitencirkel</i> <i>Placemat</i> <i>Woordenweb</i> Om de beurt Ronde	Groep 5/6 <i>Om de beurt</i> <i>Woordenweb</i> Genummerde hoofden Interview Duo's Flitsen
Groep 7/8 <i>Genummerde hoofden</i> <i>Duo's</i> Dobbelen Hoeken Van twee naar meer Brainstorm	

De aangeboden coöperatieve werkvormen zijn in iedere groep voor de leerkracht zichtbaar in de groepsmap. En voor de kinderen hangen de pictogrammen die horen bij een coöperatieve werkvormen zichtbaar op de dagritmekaarten of op het whiteboard. [Coöperatieve werkvormen en verantwoording 2024-2025.doc](#)
[Overzicht Coöperatieve werkvormen per groep schooljaar 2024-2025.docx](#)

4.4 Reflectie

Ontwikkelwijzer

Reflectie

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Schooljaarplan
- Educatief Locatie Jaarplan
- KC raad
- VVE aanbod/ thema's

Het team

- Kleine team overleggen
- Grote team overleggen
- Collegiale consultatie
- Gesprekken met kinderen

Het kind

- Einde van de dag; terugkijken
- Reflectie op eigen handelen

In ontwikkeling

- Reflecteren; vragen stellen aan kinderen om terug te kijken
- Reflecteren op eigen handelen/ het proces BSO

Parels

- Open houding
- Ruime blik

4.4.1 Eerste kennismaking reflectie

Spelen met spiegels is een leuke manier om de ontwikkeling van zelfbewustzijn bij baby's en peuters te stimuleren. Deze activiteit biedt een mooie kans om de emotionele woordenschat uit te breiden.

4.4.2 Terugkijken einde van de dag

Met de kinderen wordt aan het eind van de dag teruggekeken naar wat er allemaal is gebeurd. Aan de hand van gerichte vragen worden de kinderen gemotiveerd om na te denken over hun ervaringen.

4.4.3 Kindgesprekken

Gedurende dag stelt de pm-er constant open vragen om kinderen zoveel mogelijk na te laten denken over hun eigen handelen en keuzes die de kinderen maken. Door vooral open vragen te stellen worden de kinderen op een natuurlijke manier gestimuleerd om zelf na te kunnen en mogen denken.

4.4.4 Daltonleerwijzer

In de groepen van de pov hangt de daltonleerwijzer als hulpmiddel voor de kinderen en pm-er. Deze leerwijzer geeft de kinderen inzicht hoe ze hun taak kunnen aanpakken. De stappen zijn gericht op hun eigen handelen. Tevens gebruiken we de leerwijzer als reflectie instrument. Zowel de pm-er als het kind kan de stappen gebruiken om op het proces te reflecteren. Binnen de pov is dit nog puur ter kennismaking op het reflecteren.

4.5 Effectiviteit/doelmatigheid

Ontwikkelwijzer

Effectiviteit/ doelmatigheid

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Kindcentrum i.o.
- Leerpleinen/ speelpleinen
- Dag- kleuren
- Dag-ritme-kaarten/ pictogrammen
- Optimaal benutten van de ruimtes
- Samenwerken op verschillende niveaus/ gebruik maken van elkaars talenten
- Plaatsen van kinderen op basisschool in overleg met pm-ers

Het team

- Overleggen in wisselende team-samenstellingen
- Samenwerking/ voorbereiding
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Het kind

- Materiaal pakken/ opruimen
- Zelf aan- en uitkleden voor slapen/ buitenspel
- Werken met dag- kleuren
- Activiteiten kiezen kiesbord

In ontwikkeling

- Kiesbord voor oudere BSO
- Kinderen betrokken bij activiteiten-aanbod
- Gebruik maken van talenten personeel
- Uitwisseling van kennis en vaardigheden en hier gebruik van maken t.b.v. de hele organisatie

Parels

- Het zijn van een kindcentrum van 0-13 jaar
- De doorgaande lijn, aanpak en herkenbare speel- werkomgeving voor de kinderen.

4.5.1 Dag ritme kaarten

In iedere pov-groep zijn dagritme kaarten aanwezig. Deze kaarten hangen duidelijk zichtbaar aan de muur. Kinderen kunnen zo goed zien hoe de dag eruit zal zien en wat de planning is. Dit biedt structuur en kinderen kunnen zich voorbereiden op wat er komen gaat. Ook worden de dagritme kaarten gebruikt om op de dag te kunnen evalueren.

4.5.2 Dagkleuren

De kleuren voor de weekplanning zijn vastgesteld n.a.v. de kleuren die worden gebruikt op de tijdwijzer van Schatkist. We hebben hier voor gekozen om de overgang naar de kleuters vloeiend te laten verlopen.

De kleuren zijn:

Maandag:	geel	Vrijdag:	blauw
Dinsdag:	rood	Zaterdag:	groen
Woensdag:	roze	Zondag:	groen
Donderdag:	paars		

4.5.3 Inrichting lokalen

Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de ruimtes en hoeken. Kinderen kunnen laagdrempelig kiezen voor wat ze willen doen en waar dit is. Echter vinden we het belangrijk dat de huiselijke sfeer gewaarborgd wordt omdat het de afdeling kinderopvang betreft.

4.5.4 Zelf aan-uitkleden voor slapen

De kinderen die nog slapen op de opvang hebben een eigen mandje. Uit deze mandjes kunnen de kinderen zelfstandig hun slaapspullen pakken en zich klaarmaken om naar bed te gaan. Als ze wakker worden kleden ze zich weer aan en leggen de slaapspullen weer in het mandje. Doordat elk kind een eigen mandje heeft blijft er overzicht.

4.5.5 Werken aan verschillende thema's

Door een langere tijd aan een thema te werken gaat het thema meer leven, leren de kinderen bekende begrippen toepassen, leren ze nieuwe begrippen kennen en beklijft het beter. Het werken met thema's zetten we dan ook in om de brede ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

De vijf kernwaarden

Zelfstandigheid

Vrijheid &
verantwoordelijkheid

Samenwerken

Reflectie

Effectiviteit

5.1 Zelfstandigheid

Ontwikkelwijzer

Zelfstandigheid

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Netwerkoeverleggen
- Profileren binnen de stichting.
- Organiseren Daltonweek.
- Daltonvisie

Het team

- Ruimte voor eigen ontwikkeling en experimenteren.
- Leerteams, onderzoeken.
- Inspraak in het ontwikkel en leerproces.
- Keuzevrijheid

Het kind

- Taakbrief
- Werkplek kiezen.
- Zelfstandig nakijken
- Keuzekast
- Uitgestelde aandacht.
- Workshops
- Lange termijn doel.
- Kiesmandjes
- Zelf een broodje smeren.

In ontwikkeling

- “Anders vasthouden”
- Kinderen nog meer mee laten denken in het proces.

Parels

- Sfeer in het kindcentrum.
- Taakbrief
- Kinderen zijn doelgericht.
- Kinderen met lef.
- Open kasten.

5.1.1 Zelfstandig werken

In alle groepen van de school vinden er momenten plaats waarop zelfstandig gewerkt kan worden. Bij de kleutergroepen zijn dit de momenten waarop er gewerkt wordt met taken / keuzewerk vanaf het planbord. In deze werktijd werken kinderen aan hun geplande taak of zijn ze bezig met keuzetaken. Tijdens het zelfstandig werken kunnen de kinderen van groep 1 en 2 verschillende activiteiten ondernemen. Wanneer zij klaar zijn met een taak ruimen zij de spullen op. Is er nog tijd over dan kan er een andere (keuze)activiteit gekozen worden. De taken met ontwikkelingsmaterialen worden op niveau van het kind aangeboden.

Bij de groepen 3 t/m 8 is de tijd voor zelfstandig werken bedoeld om te werken aan de doelen van de taakbrief of eigen gekozen doelen. De kinderen maken hiervoor een eigen planning. De keuze van de werkplek is hierbij vrij (zie ook 5.1.3). Tijdens het zelfstandig werken wordt er op fluistertoon overlegd. De kinderen hebben geleerd om wanneer ze een vraag hebben eerst de opdracht/vraag nog eens te lezen, daarna een medeleerling te vragen. Als dat geen resultaat oplevert, kunnen ze hun vraagkaartje neerleggen voor de leerkracht. Tijdens het zelfstandig werken kan de leerkracht ook kinderen helpen die individuele begeleiding of begeleiding in een kleine groep nodig hebben, denk hierbij aan de groepsplannen, pre-teaching en remedial-teaching.

Kinderen werken aan doelen waarbij zij zelf de keuze hebben hoe ze deze doelen willen behalen. Op de taakbrief vinden zij voor rekenen (herhalingslessen) en spelling (les 2 en les 4) verschillende suggesties waar ze uit kunnen kiezen. Er kan ook gewerkt worden aan eigen doelen. De kinderen kunnen hiervoor materialen/opdrachten pakken uit: de keuzekast, open kasten of bijvoorbeeld hun chromebook.

5.1.2 Uitgestelde aandacht

Tijdens het zelfstandig werken kan er gewerkt worden met het Niet-storen-teken. Deze kaart hangt duidelijk zichtbaar aan de wand.

Hangt de kaart op groen dan mag je bij de leerkracht komen met vragen, hangt de kaart op rood dan mag je de leerkracht niet storen, deze is dan bijvoorbeeld bezig met een verlengde instructie.

In de klas zijn "niet storen" kaartjes aanwezig. Kinderen mogen deze pakken als ze tijdens het zelfstandig werken niet gestoord willen worden. Wanneer kinderen een vraag hebben, gebruiken ze hun vragenkaartje, de leerkracht geeft aan wanneer er tijd is voor het beantwoorden van de vraag. (loopronde met vragenkaartjes of aan instructietafel/bureau)

5.1.3 Werkplekken

In de kleutergroepen zijn er in de klas verschillende werkplekken waar het taakwerk en het keuzewerk kunnen plaatsvinden. Op het leerplein zijn ook verschillende werkplekken. De werkplekken zijn afhankelijk van de gekozen taken. Alle kinderen beschikken over een eigen stoel. Daarnaast zijn er in de kleutergroepen rijke leeromgevingen ingericht door middel van hoeken. Kinderen kunnen er voor kiezen om zich hier te ontwikkelen.

In de groepen 3 t/m 8 hebben alle kinderen een eigen tafel en stoel. Naast de mogelijkheid tot werken op hun eigen plek kunnen de kinderen kiezen voor werken op het leerplein en werken op een stille werkplek. De kinderen geven met een kaartje op het maatjesbord aan waar zij werken.

Leerplein: op het leerplein wordt op fluistertoon overlegd. Kinderen werken op het leerplein wat bij het lokaal hoort. Omdat sommige plekken erg populair zijn is het toegestaan om een maximaal aantal kinderen aan te geven op een bepaalde plek. Alle leerkrachten dragen verantwoordelijkheid voor de kinderen op het leerplein, je spreekt dus alle kinderen aan op hun gedrag en niet alleen de kinderen van je eigen groep.

Stille/rustige werkplek: In sommige lokalen bevinden zich vides of stilteruimtes. Deze worden gebruikt als "stille" werkplek. Op elke vide zijn 5 afzonderlijke werkplekken ingericht. Op de vide wordt niet gepraat of overlegd.

Voor alle (extra) werkplekken geldt dat er consequenties zijn wanneer kinderen zich niet aan de regels houden. Wanneer kinderen zich niet aan de afspraken houden, werken zij aan hun eigen tafel in de klas. Kinderen die op het leerplein werken en hier worden weggestuurd krijgen een leerpleinverbod. Dit wordt zichtbaar gemaakt met een rood kaartje achter de naam op het maatjesbord. Het leerpleinverbod heeft een duur van 5 dagen. Bij 3x een leerpleinverbod binnen dezelfde rapportperiode mag de leerling deze gehele periode niet meer op het leerplein werken. Het leerpleinverbod wordt door de leerkracht vermeld op de taakbrief.

5.1.4 Zelfstandig nakijken

Vanaf groep 4 leren de kinderen om zelf taken na te kijken. Het zelf nakijken van werk vindt plaats aan de nakijktafel. Bij de nakijktafels hangen hulpkarten(nakijkregels) om kinderen te attenderen op de afspraken. Hier staan de volgende afspraken op beschreven:

1. Je kijkt je eigen werk na van o.a. spelling, rekenen, taal, zaakvakken.
2. Er kunnen meerdere kinderen tegelijk nakijken.
3. Je neemt alleen je schriften mee naar de nakijktafel (geen vulpen of potlood)
4. Nakijken gebeurt met een groene pen, die op de nakijktafel ligt.
5. Onderaan je werk schrijf je het aantal fouten.
6. Je gaat terug naar je eigen tafel om je fouten te verbeteren. Verbeteren moet altijd, ook bij 1 fout. T/m 4 fouten eerst zelf verbeteren, meer fouten direct melden bij de leerkracht.
7. Na het verbeteren laat je het werk zien aan juf/meester. Die kijkt na wat er verbeterd is. Wanneer juf/meester geen tijd heeft, mag dit ook bij het inleveren aan het einde van de dag.

Voor kinderen die zich niet aan de afspraken houden is de consequentie dat zij niet meer (bepaalde periode) zelf hun werk mogen nakijken.

5.1.5. Open kasten

Ons beleid binnen het kindcentrum is dat we materialen en hulpmiddelen zoveel mogelijk rangschikken in open kasten. Kinderen kunnen dan zelfstandig de materialen en/of hulpmiddelen pakken die ze nodig hebben voor hun opdracht.

5.2 Vrijheid en verantwoordelijkheid

Ontwikkelijzer

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Dalton kindcentrum Kloosterveen

De school

- Zorg voor de omgeving
- Eigen gedrag
- Doelgericht i.p.v. taakgericht

Het team

- Vrijheid om binnen kaders je onderwijs in te richten.
- Ruimte om te werken op een eigen gekozen locatie
- Vrijheid om iets nieuws te proberen, proeftuintje
- Ruimte en vrijheid binnen de kaders.
- Altijd jezelf mogen zijn.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen de verschillende bouwen, opvang en school

De leerling

- Zelfstandig werken
- Ruimte om te kiezen
- Kinderraad

In ontwikkeling

- Elkaar durven aanspreken
- Eigen inbreng van leerlingen
- Groep doorbrekend werken
- MijnRapportfolio
- Eigenontwikkeling en professionalisering.

Parels

- Zorg voor elkaar
- Jezelf mogen zijn.
- maatjesklas
- tutorlezen
- taakbrief

5.2.1 Zorg voor de omgeving

Iedere groep beschikt over verschillende materialen op het gebied van het taakwerk en het keuzewerk. Iedere klas is verantwoordelijk voor het netjes houden van de materialen van zijn groep. De verantwoordelijkheid voor het leerplein wordt gedeeld met de andere groepen. Aan het einde van dag staan alle materialen op de daarvoor bestemde plaats, zijn de leerpleinen leeg, zijn alle stoelen aangeschoven en zijn de devices afgesloten en hangt de koptelefoon op de afgesproken plek. We streven naar een cultuur waarin kinderen zich verantwoordelijk voelen voor de materialen en de omgeving en waarbij het opruimen niet wordt afgeschoven onder het mom van: "dat heb ik niet gedaan." Bij de kleuters hangt er in elk lokaal een ladder. Op elke ladder hangt een foto met een wasknijper of afbeelding zodat de kinderen kunnen zien welk klusje ze moeten volbrengen aan het einde van de dag.

In de groepen 3 tot en met 8 hangt erop het maatjesbord een kaartje, met het beschreven klusje, wat ze aan het einde van de dag moeten uitvoeren.

De klusjes worden wekelijks of na een langere periode gewisseld, dit is leerkrachtafhankelijk. [Takenbord Zorg voor de omgeving.docx](#)

5.2.2 Het planbord bij de kleuters

In de groepen 1 en 2 wordt er gewerkt met het planbord. Het planbord hangt in alle groepen goed zichtbaar aan de muur.

Het planbord is verdeeld in 4 onderdelen. Deze onderdelen worden met kleuren aangegeven.

Grijs: In het grijze vak hangen de naamkaartjes van de kinderen van de klas. Achter iedere naam staat een plaatje wat bij de naam van dat kind hoort.

Oranje: In het oranje vak staan de taken van die week. De verplichte hoeveelheid taken is vastgesteld per groep. De leerkracht hangt pictogrammen op die weergeven wat de taak inhoudt. De kinderen plannen de taken met behulp van magneten in de dagkleuren. De kleine magneten geven de planning aan, de grote magneten geven aan dat iets afgerond is.

Groen: in het groene vak hangt het keuzewerk van die week. De kinderen kunnen hier zien wat er naast de reguliere taken kan worden gekozen aan keuzetaken. Ook hier wordt gewerkt met afbeeldingen. Het aantal vakjes onder de afbeelding geeft aan hoeveel kinderen er bij dat onderdeel tegelijk kunnen werken/ spelen. De kinderen plannen met hun plaatje voor het keuzewerk. Het is mogelijk om meerdere onderdelen van het keuzewerk per werkles te doen.

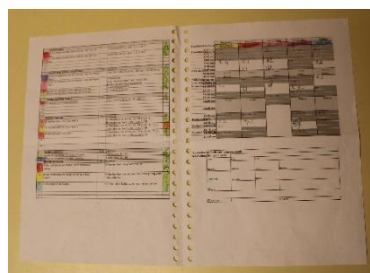
Blauw: in het blauwe vak hangt het maatjesoverzicht voor de desbetreffende week. De maatjes worden met de plaatjes die bij de namen horen aangegeven. De leerkracht kan de maatjes op verschillende manieren vaststellen.

Groep	Taken	Planning	Aftekenen	Reflectie
Aanvang basisschool	Globaal opbouwend: aantal taken per week: 1 ^e maand: 1 2 ^e maand: 2 Rest van de taken opbouwend	Kinderen kiezen tijdstip. Leerkracht plaatst planningsmagneten, dit zijn de kleine magneten.	Leerkracht controleert de taak, leerling plaatst magneet "taak af", dit zijn de grote magneten.	Per dagdeel
Groep 1	Aan het eind van groep 1, iedereen 4 taken op het planbord (afhankelijk per kind).	Kinderen plannen de taken van de week per dag. Leerkracht plaatst planningsmagneten	Leerkracht controleert de taak, leerling plaatst magneet "taak af"	Per dagdeel
Groep 2	4 taken op het planbord.	Kinderen plannen de taken van de week op vrijdag, einde van de ochtend. Kinderen plaatsen de planningsmagneten. (tijdsduur max. 15 minuten)	Leerkracht controleert de taak, leerling plaatst magneet "taak af."	Per dagdeel

5.2.3 De taakbrief

De kern van de taakbrief is dat wij willen werken vanuit doelen en dat het maken van taken een middel is om het doel te behalen. De kernwaarde reflectie staat hierbij centraal, waardoor het kind meer betrokken is bij het behalen van leer- en ontwikkelingsdoelen. Er wordt vanaf de tweede helft van groep 3 gewerkt met een taakbrief. Kinderen van de groepen 3 krijgen op vrijdag of maandag de taakbrief mee naar huis, zodat ouders ook kunnen zien waar de kinderen aan gewerkt hebben de afgelopen week. De taakbrief van groep 3 hoeft niet retour met handtekening van ouders. Kinderen van de groepen 4 t/m 8 krijgen ook op vrijdag/maandag de taakbrief mee naar huis en daar verwachten wij wel de taakbrief retour met handtekening van ouders. De taakbrieven worden verzameld in de blauwe map van het kind.

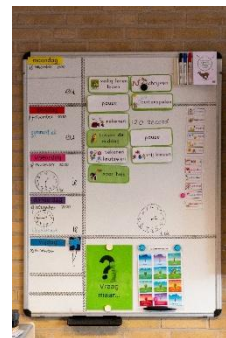

5.2.4 Opbouw van gebruik van de taakbrief

	Doelen/taken	Planning	Reflectie kind	Reflectie lkr.
Gr. 3	DAGTAAK Na het eerste rapport (zie bijlage 1)	Alle kinderen hebben een dagtaak: de taken worden dagelijks door de kinderen gepland op de taakbrief.	Leerling kleurt de taak af met oranje of groen, aan het eind van de week reflecteert het kind.	Eind van de taak/dag.
Gr. 4	DAGTAAK/ WEEKTAAK Taakbrief (zie bijlage 2) De doelen en taken staan vermeld op de taakbrief, die op maandag wordt aangeboden	Aan het begin van een taak, op de dag of op maandag.	Leerling kleurt de taak af in het rooster en geeft aan of het doel is bereikt. Aan het eind van de week reflecteert het kind op de week.	Door het kind, na het maken v.e. opdracht. Door de leerkracht wordt de reflectie beoordeeld met een paraaf.
Gr. 5 t/m 8	WEEKTAAK Taakbrief (zie bijlage 2) De doelen en taken staan vermeld op de taakbrief, die op maandag wordt aangeboden.	De kinderen starten na de zomervakantie op het niveau van voor de vakantie.	Leerling kleurt de taak af in het rooster en geeft aan of het doel is bereikt. Aan het eind van de week reflecteert het kind op de week.	Door het kind, na het maken van een opdracht. Door de leerkracht wordt de reflectie beoordeeld met een paraaf.
2 ^{de} helft Gr. 8	WEEKTAAK EN AGENDA De doelen en taken staan vermeld op de taakbrief.	De kinderen plannen de taken in hun agenda, vaste onderdelen staan op het weekrooster in de klas.	Door het kind, na het maken v.d. opdracht. Aan het eind van de week reflecteert het kind op de week.	Door de leerkracht wordt de reflectie beoordeeld met een paraaf.

5.2.7 Dagritmebord groep 3

Op het in de klas aanwezige dagritme schema op het whiteboard kunnen de kinderen zien, welke lessen er die dag zijn en welke tijd kan worden ingezet voor het taakwerk. Zo wordt het begin van de dag aangegeven en ook de tijd van de pauze, het einde van de ochtend en het begin en het einde van de middag. Lessen of activiteiten die de leerkracht groepsgewijs wil doen of die instructie vragen staan gepland op het dagritmebord. Witte vakken geven de tijd aan dat er zelfstandig kan worden gewerkt aan de taken. Ook het dagritmebord is een voorbereiding op de taakbrief van groep 4 t/m 8.

5.2.8 Taakbrief in groep 3

Vanaf de herfstvakantie werken de kinderen met een taakbrief. Deze taakbrief is een voorloper op de taakbrief vanaf groep 4.

De taakbrief van groep 3 kent twee bladzijden. Het eerste blad wisselt per week en het tweede blad kan meerdere weken hetzelfde blijven.

Op de voorkant van het eerste blad staan de naam, de datum, het maatje, de dagen van de week en de taken beschreven. Ook staan de daltondoelen op dit blad vermeld.

Eén doel mag worden gekozen door een vakje dat ervoor staat, aan te kruisen. Deze doelen zijn meestal gericht op vier punten, namelijk: werkhouding, leren/vaardigheden, omgang met anderen en omgang met materialen.

De taken voor lezen, spelling, schrijven en rekenen, aangepast op het niveau van het kind, staan ook op de voorkant van de taakbrief. Deze taken kunnen door de kinderen zelfstandig worden gemaakt, meestal na instructie van de leerkracht. Om duidelijk aan te geven welke materialen of lesboeken hierbij nodig zijn, staan er voor de bladzijdennummers ook nog plaatjes bij.

We onderscheiden op de taakbrief van groep 3 het zon- en het maanniveau. Zon staat voor plus en maan staat voor basis. Daarnaast is er ook nog een extra leerlijn, die 'plus extra' heet. Dit is een leerlijn voor kinderen die mogelijk met levelwerk gaan starten in groep 5. Een kind krijgt dus een taakbrief aangepast aan het leerniveau, wat weer per vakgebied kan verschillen.

Het kind ziet bij ieder vakgebied de te maken taken staan en mag zelf kiezen in welke volgorde het deze taken gaat maken. Wanneer een taak af is, kleurt het kind het hokje van de taak groen (ik kan het) of oranje (ik ga nog oefenen). De leerkracht bekijkt en bespreekt gedurende de dag het gemaakte taakwerk.

Op de achterkant van dit blad komt de reflectie te staan. Dit is een drietal vragen gericht op de afgeronde schoolweek. De eerste twee vragen zijn algemene reflectievragen over het werken, leren en samenspel van die week. De derde vraag is altijd 'Hoe is jouw leerdoel gegaan deze week?'. De kinderen denken na over het daltondoel dat zij die week hebben gekozen en geven aan hoe dit is gegaan door een smiley in te kleuren.

5.2.9 Plannen op de taakbrief vanaf groep 4

Per dag is er een kolom waarin taken gepland kunnen worden. Voor de kolommen staan tijden aangegeven, zodat voor de kinderen de dag overzichtelijk is ingedeeld. Wanneer vakken grijs zijn gekleurd, geeft dit net als in groep 3 aan dat er een gezamenlijke activiteit plaats vindt, het kind kan hier dus zelf niets plannen. Het kind plant het werk met betrekking tot het halen van de doelen in de lege vakjes. Is deze planning gerealiseerd, dan wordt het afgekleurd met de dagkleur. Het kind geeft op de linker pagina aan of het doel is behaald met groen, of dat het nog verder wil oefenen aan het doel. In dat geval wordt het vakje ingekleurd met oranje. Aan het eind van de dag/week geeft de leerkracht feedback op de reflectie van het kind. Is het doel niet behaald, dan gaat het doel mee naar de volgende taak. Wanneer een kind de planning niet heeft gerealiseerd mag het kind verder werken op school voor of na schooltijd, of mag het werk mee naar huis (vanaf groep 5).

Daarna ondertekent de leerkracht de taakbrief (een 'echte' paraaf), aangevuld met tips en tops en geeft hem aan het kind mee naar huis. De taakbrieven gaan op maandag (nieuwe week) mee naar huis en moeten uiterlijk vrijdag weer worden meegenomen. De ouders tekenen de taakbrief voor gezien. De ondertekende taakbrief wordt tijdens de inloop bij de leerkracht ingeleverd. De leerkracht of het kind registreert dit op een formulier die in de klas hangt. De taakbrieven worden bewaard in de blauwe map.

In groep 8 wordt normaliter na de voorjaarsvakantie overgegaan van een taakbrief naar een agenda ter voorbereiding op het voortgezet onderwijs. Ze krijgen nog steeds een taakbrief van de leerkracht, de weekplanning is vervallen en wordt vervangen door de agenda.

De taakbrief bevat: de doelen, de daar bijhorende taken en de mogelijkheid tot reflectie. Op Google Classroom staat een rooster met de planning van de week. De kinderen krijgen maandagochtend de gelegenheid om het rooster en hun werk in te plannen in hun agenda. Als zij een taak klaar hebben, dan geven zij in hun agenda aan dat deze klaar is (met een arceer-/markeerstift). Op hun taakbrief evalueren zij of zij het doel, horende bij taak, behaald hebben. Dit gebeurt op dezelfde wijze als voorheen.

5.2.10 Differentiatie op de taakbrief

Op de taakbrief differentiëren we in vijf niveaugroepen die worden aangegeven met een letter. Deze letter duidt aan op welk niveau de leerling voor dat vak werkt. Dit zou in de praktijk voor elk vak een andere letter kunnen zijn. Achter alle vakgebieden op de taakbrief staat A / B / M / P / L. In de groepen 3 worden twee niveaus met afbeeldingen aangegeven (maan, zon). De meertaak zoals vanaf groep 4 wordt vormgegeven is bij de groepen 3 opgenomen in de plustaak.

Niveau groep 3:

Basistaak	Maan
Plustaak	Zon
Plus Extra	voorafgaand aan mogelijk Levelwerk

Niveau groep 4 t/m 8:

Aangepaste taak	A
Basistaak	B
Meertaak	M
Plustaak	P
Levelwerk	L

Wie krijgt welke taak?:

- Aangepaste taak: een aangepaste taak kan op verschillende manieren worden aangepast in bijvoorbeeld hoeveelheid en/of moeilijkheid. Wat de aanpassing inhoudt, is afhankelijk van de behoefte van de leerling. Een aangepaste taak is voor bv. Kinderen met dyslexie en kinderen met speciale leerbehoefte.
- Basistaak: de basistaak is voor de kinderen die, wanneer zij gewoon werken, de taak binnen de gestelde taaktijd af krijgen en daarbinnen een kleine ruimte overhouden voor keuzewerk. Voor dagtaken moet je hierbij denken aan 15 tot 30 minuten per dag.
- Meertaak: de meertaak is voor kinderen waarvoor het niveau van de basistaak passend is. Dit zijn echter kinderen die door hard of snel werken altijd veel tijd voor keuze overhouden. Op de meertaak staat meer lesstof/meer taken. Deze taken hebben hetzelfde niveau als de basistaken.
- Plustaak: de plustaak is voor kinderen die qua niveau moeilijker werk aan kunnen. Op de plustaak staat moeilijker/verrijkend werk. Dit kunnen taken zijn naast het reguliere werk, maar het kunnen ook plustaken zijn die basistaken vervangen.
- Levelwerk: de levelwerктаak is voor meer- en hoogbegaafde kinderen. Deze kinderen krijgen uitdagende leerstof op hun niveau en oefenen zij de executieve functies. (tot groep 5 noemen we dit "Pluswerk extra")

NB. Als de taak juist is afgestemd op het niveau van de leerling zouden alle kinderen ongeveer op dezelfde hoeveelheid keuzetijd moeten uitkomen als gesteld is bij de basistaak.

5.2.11 Keuzemogelijkheden op de taakbrief groep 4 t/m 8 (X en 0)

Bij rekenen (herhalingslessen) en spelling (les 2 en les 4) wordt er gebruik gemaakt van taken waar een 0 voor staat. De X betekent verplicht taak en de 0 betekent kiezen welke taak je gaat doen om je doel te behalen. Kinderen kleuren het rondje van de taak die ze hebben uitgevoerd. Leerkrachten zijn vrij om open rondjes ook toe te passen bij de andere vakgebieden. Wij kiezen hiervoor zodat kinderen zich ervan bewust worden dat er meerdere manieren zijn waarop je aan een doel kan werken. En dat ze ontdekken welke manier van werken bij hen past.

5.2.12 Langetermijndoel

Vanaf groep 6 krijgen de kinderen de mogelijkheid om een langetermijndoel te formuleren. Hier mogen zij een aantal weken mee bezig zijn alvorens zij laten zien dat ze dit doel hebben behaald. Dit doel mag ingevuld worden naar eigen interesse en talent. De leerkracht heeft aanvankelijk nog een sturende rol. Gedurende het proces zal dit echter een begeleidende rol worden. Het is belangrijk dat de leerkracht het langetermijndoel met het kind evalueert en reflecteert op het eigen handelen van het kind. Zo worden zowel product als

proces belangrijk gemaakt. [Werken met de taakbrief gr 3 t-m 8 schooljaar 2024-2025.docx](#)

5.2.13 Keuzekast en registratieformulier

De inhoud van het keuzewerk is gericht op de lesdoelen en ontwikkelingsdoelen van het kind: herhaling/verdieping/verbreding

Doel:

- Keuzewerk moet leiden tot een verdieping en verrijking van het beheersen van de kerndoelen
- Elk kind heeft de vrijheid, krijgt meer eigen invloed, om zijn ontwikkeling te verbreden of te verdiepen d.m.v. keuzewerk

Werkwijze:

Groep 1 en 2

- Het keuzewerk bevat activiteiten die betrekking hebben op het meer spelend leren in de rijke hoeken, oefenen en herhalen met ontwikkelingsmaterialen, motorische oefeningen, creatieve activiteiten
- De kinderen zijn vrij in het kiezen uit de activiteiten die op het planbord staan
- De leerkracht zorgt voor een gevarieerd aanbod, gericht op een breed aantal ontwikkelingslijnen

Keuzewerk groep 3

- Op het tweede blad van de taakbrief staat keuzewerk.
- Dit keuzewerk is gebaseerd op de leerdoelen van de huidige week of de afgelopen/ komende periode en dient als aanvulling op het taakwerk.
- Wanneer de leerling de meeste of alle taken heeft uitgevoerd, kan er (verder) worden gewerkt aan het keuzewerk.
- De materialen voor keuzewerk liggen in de keuzekast. Wanneer het keuzewerk is afgerond, kleuren ze het vakje van die dag met de dagkleur of oranje/groen.
- De reflectie wordt met de leerkracht besproken, zodat het meerwaarde krijgt.

Vanaf groep 4

- Keuzewerk heeft voor rekenen/lezen/taal op drie niveaus keuzetaken
- Er is een keuzetaak geschiedenis /aardrijkskunde / natuur-techniek /creatief
- De leerkracht en kinderen zorgen voor keuzetaken die aansluiten op de leerdoelen
- Er kunnen keuzetaken door de groep of een leerling worden aangedragen
- Op de keuzekasten staan postbakjes in 4 kleuren: drie bakjes per onderdeel
- De bakjes zijn voorzien van *oefenen - **leren - ***ontdekken. Deze symbolen geven de moeilijkheidsgraad aan van de opdracht, kinderen kunnen zelf kiezen wat ze nemen
- Grotere materialen die bij de keuzeopdracht horen worden in de kast geplaatst
- Per rekenblok/taalthema/leeskern/zaakvakken thema worden er nieuwe keuzekaarten in de bakjes gedaan – kinderkeuze wordt per week gevuld n.a.v. reflectiegesprek
- Praktische uitvoering:
- In elk bakje komen een aantal opdrachtkaarten b.v. woordrijtjes lezen, zelfgemaakte opdracht die verwijst naar een spel/materiaal dat in de kast ligt,

paletti-borden, kaarten met natuurkundeopdrachten, een verkeersdomino, een stripboek met een geschiedenisverhaal.

- De kaarten zitten bijvoorbeeld in een plastic hoesje, deze worden door de kinderen uit het bakje gehaald en op hun tafel gelegd.
- Registratie: de kinderen hebben een registratieformulier/stempelblad in hun taakbriefmapje van hetzelfde registratieformulier hangt er een vergroting bij de keuzekast. Hier op staat bij sommige onderdelen hoe vaak kinderen dit mogen kiezen.

[Werken met de keuzekast gr 3 t-m 8 schooljaar 2024-2025.docx](#)

5.3 Samenwerken

Ontwikkelwijzer

Samenwerken

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Maatjesklassen
- Tutor
- Workshops
- Ouderbetrokkenheid
- Samenwerking ouders, kind, kindcentrum.

Het team

- Leerteams, werkgroepen.
- Luisterend oor.
- Betrokkenheid
- Professionele werkomgeving.
- Kritisch durven en mogen zijn.

Het kind

- Samen aan een doel werken.
- Elkaar helpen.
- Maatjes
- Workshops
- Zorg voor de omgeving.
- Er is ook ruimte voor kinderen die het lastig vinden om samen te werken.

In ontwikkeling

- Reflecteren
- Maatjesklassen
- Talentontwikkeling (leerling, leerkracht)
- Thematisch werken.

Parels

- Keuze in met wie je samenwerkt.
- Hoe kinderen met elkaar omgaan
- Kennis van elkaars werelden
- Elkaar belangrijk vinden.
- Kinderopvang ↔ onderwijs.

5.3.1 Maatjes

In alle groepen wordt gewerkt met het maatjesbord. Iedere week of om een aantal weken worden kinderen aan elkaar gekoppeld, de zogenaamde maatjes.

In de kleutergroepen wisselen de maatjes als alle maatjeskoppels "hulpje" zijn geweest. Eens per periode is er ook minimaal één maatjesopdracht op het planbord als taak aangeboden.

De manier waarop het samenstellen van de maatjes gebeurt kan verschillen. De leerkracht kan kiezen, de kinderen kunnen kiezen of er kunnen maatjes worden gevormd door middel van een spelletje enz.

Het maatjesoverzicht hangt bij de kleuters op het planbord en wordt samengesteld aan de hand van de plaatjes van de kinderen. In de groepen 3 t/m 8 gebeurt dit d.m.v. een namenoverzicht. Het maatjesoverzicht hangt op een plek waar deze voor alle kinderen goed zichtbaar is.

Maatjes kunnen helpen elkaar bij problemen met het werk maar ook kunnen ze elkaar helpen bij andere dingen dan het werk. Minimaal 1x per week vindt er een maatjesopdracht plaats bij het taakwerk, door middel van taakwerk leren de kinderen samen te werken aan doelen.

5.3.2 Maatjesbord

In alle groepen 3 t/m 8 hangt een maatjesbord. Op dit bord staan alle namen van de kinderen en wordt aangegeven met wie ze die week maatje zijn.

Met groene lp (leerplein) kaartjes kunnen kinderen aangeven of ze op het leerplein werken. Als een kind een leerpleinverbod krijgt (bijv. door storend gedrag) komt er een rood lp kaartje achter of voor de naam van het kind. Op het maatjesbord worden klusjes aangegeven die de kinderen aan het einde van de dag uitvoeren om met elkaar zorg voor de omgeving te dragen (zie ook kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid).

5.3.3 Tutorleren (lezen)

Kinderen kunnen van elkaar leren. Bij tutorlezen begeleidt een leerling (de tutor) een andere leerling (de tutorleerling) bij een bepaald vak. Voor tutorlezen geldt dit in het bijzonder. Wij hebben er daarom voor gekozen om kinderen uit groep 7 te laten lezen met een kind uit groep 4.

Werkwijze:

- Het tutorlezen wordt ingevuld door kinderen van groep 7.
- Tutorleerlingen komen uit groep 4.
- Uitgegaan wordt van één keer per week 25 minuten.
- Voor de tutores is een mapje met instructie en tips opgesteld waarop zij bij het tutorlezen moeten/kunnen letten.
- De tutor heeft een invulformulier waarop het verloop van de begeleiding kan worden genoteerd.
- Deze documenten zitten per tutorkoppel in een mapje, zodat dit hun werkdocument wordt.
- De leerkracht van groep 7 van de tutorleerling zorgt voor geschikterijke teksten.
- Tutor bereidt van te voren de tekst voor inclusief opdracht, aan de hand van een strategie (handigheid).
- Scholing van de tutores vindt één á twee weken plaats door middel van een PowerPoint presentatie, gegeven door de daltoncoördinator.

- Er vinden in één schooljaar twee blokken van 10 weken plaats.
- Na elk blok wordt er met de tutores geëvalueerd met de daltoncoördinator. Zo blijven we scherp op de vorm en inhoud.

5.3.4 Coöperatieve werkvormen

Op KC Kloosterveen hechten wij waarde aan het kunnen samenwerken van leerlingen. *"De essentie van samenwerkend leren is dat de leeractiviteiten, zorgvuldig gedelegeerd door de docent, plaatsvinden in groepjes leerlingen. Dat gebeurt door het leren vorm te geven met behulp van vijf sleutelbegrippen (wederzijdse afhankelijkheid, individuele aanspreekbaarheid, directe interactie, sociale vaardigheden en groepsproces". Wanneer met die sleutelbegrippen zorgvuldig wordt omgegaan, blijkt samen leren effectiever dan alleen leren. (Ebbens & Ettekoven 2016)*

We zijn echter van mening dat kinderen moeten leren samenwerken. Om tot goed en effectief samenwerken te kunnen komen hebben kinderen handreikingen nodig en moet het duidelijk zijn wat het verschil is tussen samen werken en samenwerken. Hierbij moet worden opgemerkt dat samen werken niet verboden of slecht is, maar dat samenwerken uit onderzoek wel vele malen efficiënter is gebleken.

Bij het aanbieden van de verschillende coöperatieve werkvormen hebben we gekozen voor een "aanvulmodel". Er komen steeds meer werkvormen in de loop van de schoolcarrière. Uit een lijst, per twee schooljaren (pov, 1-2, 3-4, 5-6 en 7-8), kan de leerkracht kiezen wanneer van welke werkvorm hij/zij gebruik maakt. Aan het eind van groep 8 zijn er dan in ieder geval 16 voor de kinderen bekende werkvormen. Het staat de leerkracht vrij om andere coöperatieve werkvormen aan te bieden naast de vastgestelde lijst.

Op KC Kloosterveen gebruiken we de volgende werkvormen:

POV uiltjes en vosjes Binnencirkel-buitencirkel Placemat Legpuzzel	Groep 1/2 <i>Binnencirkel- buitencirkel</i> <i>Placemat</i> <i>Legpuzzel</i> Denken-delen-uitwisselen Wandel-wissel uit Woordenweb
Groep 3/4 <i>Wandel-wissel uit</i> <i>Binnencirkel-buitencirkel</i> <i>Placemat</i> <i>Woordenweb</i> Om de beurt Ronde	Groep 5/6 <i>Om de beurt</i> <i>Woordenweb</i> Genummerde hoofden Interview Duo's Flitsen
Groep 7/8 <i>Genummerde hoofden</i> <i>Duo's</i> Dobbelen Hoeken Van twee naar meer Brainstorm	

De aangeboden coöperatieve werkvormen zijn in iedere groep voor de leerkracht zichtbaar in de groepsmap. En voor de kinderen hangen de pictogrammen die horen bij een coöperatieve werkvormen zichtbaar op de dagritmekaarten of op het whiteboard. [Coöperatieve werkvormen en verantwoording 2024-2025.doc](#)
[Overzicht Coöperatieve werkvormen per groep schooljaar 2024-2025.docx](#)

5.3.5 Maatjesklassen

Binnen het kindcentrum werken wij met maatjesklassen. De pov-groepen en de groepen 1 t/m 8 worden aan elkaar gekoppeld. Gedurende het schooljaar vinden er tijdens de daltonweek activiteiten plaats waarbij de twee groepen met elkaar een opdracht uitvoeren. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld "De Grote Rekendag". Tijdens het schooljaar mogen er ook door de collega's op eigen initiatief activiteiten worden bedacht en voorbereid.

Aan het begin van het schooljaar worden de maatjes klassen /groepen gekoppeld tijdens een teamvergadering of studiedag.

5.4 Reflectie

Ontwikkelwijzer

Reflectie

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Schooljaarplan
- KC raad.
- Kwaliteitscoördinatoren
- Trendanalyse
- Expertiseteam
- Expertgroepen plateau.

Het team

- Paralleloverleg
- Reflectie eigen handelen.
- Leerteams
- Collegiale consultatie.
- Blokplan
- Edi aanpak
- Collegiaal analyseren.
- Trendanalyse
- Kind gesprekken
- Kringen/gesprekken

Het kind

- Coöperatieve werkvormen.
- Reflectiebal
- Dalton leerwijzer.
- Leren leren.
- Taakbrief
- Rijke teksten.
- Kind gesprekken.
- Test-je lessen rekenen.
- MijnRapportfolio
- Zelf nakijken.

In ontwikkeling

- Collegiale consultatie.
- Rijke teksten.
- Ontwikkelen in gesprekstechnieken. (differentiatie in reflectie kunnen aanbieden).
- Gebruik Dalton leerwijzer.
- Kind leidend tijdens gesprekken.
- Rapportfolio onderdeel van presentatie kind gesprek.

Parels

- Open houding
- Onderling contact, analyseren proces, handelen en resultaten.
- Tutorleren
- Rijke teksten
- Taakbrief
- Leerteams

5.4.1 Reflectie op de taak(brief)

Er wordt door de leerkrachten en kinderen voor/tijdens en na op de taken en taakbrief gereflecteerd. Vooraf nemen we de bevindingen van het reflectiemoment op vrijdag weer door, zodat de kinderen een weloverwogen keus kunnen maken bij het plannen van de taken in de nieuwe taakbrief. Gedurende de week bespreekt de leerkracht met de kinderen of een groepje kinderen hoe het proces verloopt en of er zaken bijgesteld moeten worden om succes te behalen. De kinderen worden bewust gemaakt van hun eigen handelen en keuzes die ze hebben gemaakt. Ze leren ook dat ze kunnen bijsturen en wijzigen. Reflecteren nadien wordt gedaan aan het eind van de week. Hierbij wordt met de kinderen besproken wat er die week succesvol was en waar verandering in handelen moet plaatsvinden. Dit wordt beschreven op de achterkant van de taakbrief. Leerkrachten passen dagelijks reflectie toe door middel van korte kindgesprekken. In alle groepen worden de gemaakte taken, of een deel hiervan, door de leerkrachten beoordeeld. Pas wanneer de leerkracht het doel als voldoende heeft beoordeeld, wordt deze op de taakbrief afgetekend. Afgekleurd (oranje/groen) betekent dus niet per definitie af. Een kind kan bijvoorbeeld nog iets moeten verbeteren, doelen extra oefenen of het doel meenemen naar de volgende week.

5.4.2 Daltonleerwijzer

In de klassen hangt de daltonleerwijzer als hulpmiddel voor de kinderen en leerkracht. Deze leerwijzer geeft de kinderen inzicht hoe ze hun taak kunnen aanpakken. De stappen zijn gericht op hun eigen handelen. Tevens gebruiken we de leerwijzer als reflectie instrument. Zowel de leerkracht als het kind kan de stappen gebruiken om op het proces te reflecteren. De leerwijzer kan ook als kaartje op tafel liggen of op a4 in hun taakbriefmapje.

5.4.3 MijnRapportfolio

Op school werken wij met MijnRapportfolio, Dit is een online portfolio waarin we de ontwikkeling van kinderen bijhouden. In het portfolio wordt gewerkt door de leerkracht, het kind en de ouders. De volgende onderdelen zijn te vinden in het portfolio: Dit ben ik, Hier ben ik trots op, Dalton(vaardigheden)cirkel, Zo ben ik, Zo leer ik, Pronkstukken (foto's van werkjes waar de kinderen trots op zijn), Mijn ontwikkeling, Documenten. Meer informatie over het invullen van het portfolio is te vinden in de bijlage. [Invullen Mijnrapportfolio, maart 2024.docx](#)

5.5 Effectiviteit/doelmatigheid

Ontwikkelwijzer

Effectiviteit

Dalton kindcentrum Kloosterveen

Het kindcentrum

- Kindcentrum i.o.
- Leerpleinen en werkplekken.
- Herkenbare pictogrammen en afbeeldingen.
- Optimaal benutten van de ruimtes.
- Samenwerken op verschillende niveaus.

Het team

- Leerteams
- Paralleloverleggen
- Jaarplanning
- MijnRapportfolio
- Expliciete directe instructie model, EDI.
- Samenwerken
- Specialisten
- Verantwoordelijkheid van het leerproces.

Het kind

- Taakbrief/ planbord.
- Materiaal pakken/opruimen.
- Samenwerken/maatjesklassen.
- Hulpmiddelen gebruiken/inzetten
- Verantwoordelijkheid over het leerproces.
- Voorspelbaarheid van de leeromgeving.

In ontwikkeling

- Materiaal opruimen/pakken
- MijnRapportfolio
- Verantwoordelijkheid over ons leerproces (eigenaarschap)
- Borgen

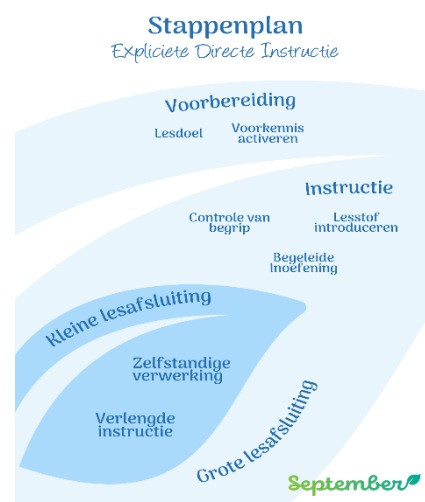
Parels

- Taakbrief/planbord.
- Inzetten van de specialisten.
- Het zijn van een kindcentrum van 0 t/m 13 jaar

5.5.1 EDI-model

De leerkracht gebruikt bij instructies het EDI-model (expliciete directe instructie). Het EDI-model kenmerkt zich door een heldere leerstofopbouw, het duidelijk aangeven van lesdoelen en de mogelijkheden tot feedback. De leerkracht geeft de instructie aan de hand van de verschillende bouwstenen in willekeurige volgorde afgestemd op de groep. Tevens leent dit model zich goed voor het differentiëren in de groep. Het model is op te delen in verschillende stappen, te weten:

- 1. Helder lesdoel en succescriteria formuleren
- 2. Voorkennis activeren
- 3. Nieuwe leerstof introduceren
- 4. Modeling: doe het voor
- 5. Begrip checken, controle van begrip
- 6. Begeleidende inoefening
- 7. Kleine lesafsluiting
- 8. Zelfstandige verwerking
- 9. Verlengde instructie
- 10. Grote afsluiting

Het EDI-model wordt voornamelijk toegepast bij het aanbieden van nieuwe strategieën. Alle kinderen volgen de instructies wanneer er een nieuwe strategie wordt aangeboden. Het volgen van de overige instructies gaat in overleg met de leerkracht.

5.5.2 Uiltjes

De kernwaarden van het daltononderwijs worden in ons kindcentrum herkenbaar gemaakt door middel van uiltjes. Bij elke kernwaarde hoort een uiltje waarbij kort is beschreven wat de kernwaarde inhoudt.

5.5.3 Dagkleuren

Voor het plannen van de taken op het planbord en de taakbrief heeft iedere dag een kleur. De kleuren voor de weekplanning zijn vastgesteld n.a.v. de kleuren die worden gebruikt op de tijdwijzer van Schatkist. Ze zijn voor de groepen 1 t/m 8 gelijk. De dagkleuren zijn in alle groepen duidelijk zichtbaar (groep 1/2 op de tijdwijzers en groep 3 t/m 8 op het maatjesbord) en zijn ook de enige kleuren die zijn toegestaan om bijvoorbeeld dagen aan te duiden op de taakbrief. De kleuren zijn:

Maandag:	geel	Vrijdag:	blauw
Dinsdag:	rood	Zaterdag:	groen
Woensdag:	roze	Zondag:	groen
Donderdag:	paars		

5.5.4 Dagritme

In iedere kleutergroep zijn de dagritme kaarten aanwezig. Deze kaarten hangen duidelijk zichtbaar aan de muur. Kinderen kunnen zo goed zien hoe de dag eruit zal zien.

5.5.5 Hulpkaarten

In alle lokalen zijn er verschillende hulpkaarten aanwezig om kinderen helpen te herinneren aan diverse afspraken.

Kaarten die aanwezig zijn: niet-storen kaart leerkracht, niet storen kaart voor de kinderen, nakijkregels, leerpleinregels, daltonleerwijzer, pictogrammen van de coöperatieve werkvormen en eventueel posters met de lesdoelen van een blok.

5.5.6 Workshops

Wij bieden workshops aan om tegemoet te komen aan de talentontwikkeling van onze kinderen; in de breedste zin van het woord. Daarbij kan ook gedacht worden aan de vakken die wat minder structureel aan bod komen.

We brengen hier zoveel mogelijk diepgang en inhoud aan, dat de leerlingen inzicht (kunnen) krijgen in hun talent en waarbij hun interesses worden aangesproken. Tevens worden nieuwe vaardigheden ontdekt en vaardigheden die al bekend waren, versterkt.

Wij willen tegemoet komen aan de vaardigheden die bij de 21ste-eeuw horen in combinatie met ons daltononderwijs; zoals

21e-eeuwse vaardigheden

- communiceren.
- creatief denken en handelen.
- kritisch denken.
- probleemoplossend denken en handelen.
- samenwerken.
- sociale en culturele vaardigheden.
- zelfregulering.
- bronnen.

Onze workshops worden zo ingericht dat alle kinderen in aanraking komen met verschillende en vernieuwende activiteiten. Waarbij een onderzoekende en kritische houding centraal staat. De kinderen leren communiceren en presenteren. Belangrijk is dat kinderen ook vaardigheden krijgen aangeboden die centraal staan binnen het daltononderwijs. Denk hierbij aan het samenwerken, zelfstandigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid, reflecteren op eigen handelen en effectiviteit.

Opbouw reeks van de workshops:

Groepen 1-2 één les

Groepen 3-4-5 workshop bestaat uit twee lessen

Groepen 6-7-8 workshop bestaat uit drie lessen

Afspraken m.b.t. workshops:

-Bewegingsonderwijs wegzetten onder lichamelijke bewustwording (MRT, hersenhelften) en denken aan sporten die tijdens de gymlessen niet aan de orde komen (boksen, padel, tennis, curling etc.)

- Keuzevrijheid past bij het daltononderwijs, waar is de keuze? Hierbij moet gedacht worden aan wat wij de leerlingen bieden tijdens een workshop. Denk aan open opdrachten waarbij de leerlingen zelf mogen kiezen hoe ze werken aan het doel tijdens de workshop.

-Tijdens de workshops wordt er verwacht dat de eerste les bestaat uit instructie en de verkenningsles, de tweede en eventuele derde workshop les mogen de leerlingen zelf kiezen hoe er wordt gewerkt aan het doel van de workshop. Denk hierbij aan: onderzoeken, vlog- muurkrant- presentatie/powerpoint- Kahoot- stop motion filmpje- spel bedenken- interview- verslag schrijven, samenwerkingsopdrachten, puzzelen etc. Hierbij moet rekening gehouden worden met de 21-eeuwse vaardigheden.

-Voor de groepen 1-2 wordt verwacht dat het doel van de workshop duidelijk is en dat de leerlingen mogen experimenteren en uitoefenen van opdrachten.

Hoofdstuk 6: Overige activiteiten m.b.t. dalton

6.1 Daltonweek

Jaarlijks vindt er in de week van de nationale daltondag (maart) bij ons op het kindcentrum een daltonweek plaats. Dit wordt vanuit de werkgroep en de kinderraad georganiseerd. Het thema wordt ieder jaar vastgesteld in overleg met de daltoncoördinator. Het hoofddoel is altijd elkaar ontmoeten (mini-maatschappij).

6.2 Daltondoel

Wekelijks staat er voor alle groepen een daltondoel centraal. Dit daltondoel is een doel waar hele groep aan werkt. Het is afgeleid van de methode Kwink voor sociaal emotionele ontwikkelen & burgerschap maar er kan door de groep ook een ander doel worden geformuleerd wat specifiek in die groep van toepassing is/ waar extra aandacht voor moet zijn. Denk hierbij ook aan executieve functies.